

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminecă, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 8 fl. v. a. Tiere este 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/3 galbini mon. sunătria.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la poste c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacea timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 56.

Brasovu 2 Augustu 21 Iuliu

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

Brasovu 1 Augustu 1871.

Dreptul egalității e aici una satiră în faptă, după cum e elu literă morță în legă. Pana candu nu se voru crescă tinerii nostri prin institute de educație, cari se aiba măxima: Se facem din junime barbati frânci nedependenti de nime, decat de lege, si de judecată cea mai sanetosă, vomu avé creature multe de cele, cari jura în vorbă magistrilor, fia buna, fia rea, fia folosită, fia si pericolosă causei comune, pentru ca pucini se inaltia preste momentele personali la demnitatea de omu nedependent si nefermecatu de ilusiunile influențelor si rete. Totu asia se află lucrul si cu instructiunea poporului adultu, pe care noi amu neglesu-o; — influențele magistrilor, ametitorilor, sireti ai lui lu esploatează spre scopuri de totu feliulu, chiar si spre injugarea lui, déca nu -si află magistri amici, cari se le vorbescă la anima, se i lumineze la timpu despre tōte relațiunile civile, de dreptu si sociali, facundu din elu barbatu nedependent, care se scia celu pucinu a-si pretiui demnitatea si dreptul de concive egale facia cu sîretii, si cumpărindu apoi binele si reulu cu cumpăr'a judecatii sanetosă, se tiena tare de principiul comunu, de dreptul egale la pretensiuni cerbicose pentru prosperitatea naționale.

Din microcosmului miscarilor nōstre politice amu potutu observa acestu defectu mai de multe ori, durere, ca cam in dauna causei nōstre naționale politice si a intereselor nōstre; acăsta o vomu simtio si mai cu deosebire acum, candu se va introduce reformă nouă si in justitia, déca nu se va asiedia unu statu de magistrati, de judecatori nedependenti, intre cari se ne potemu vedé si pe barbatii nostri asiedati, nu că corbii albi, ci după propoziția poporului, că celu pucinu se ne apere cu imparțiale soliditate causele drepte de asupririle influențiate prin sistem'a protectionista, care pana acum, durere! ca n'a luat capetu, nici credem, ca va lăua, după băl'a de care diace starea nōstră de pana acum. Inse poporul mai solidu, candu ar' fi resolutu intru atata, că se-si pretenda acestu dreptu, că celu pucinu in administratiunea dreptatei se nu sia condamnatu a sta mutu la usile protectionistilor, ar' face numai unu actu, care se conditionează de prosperarea statului si de incungurarea crescerei reului si a indignatiunei pana la culme. Alta medicina vindecătoare de impatiente temporaria nu mai este. — E lucru inse pre naivu, care lu fortiaza foile opositionale maghiare, arându-si dorintele, că se se iè in privire specialuminte naționalitatea maghiara, că prim'a condițiune preliminară in egalitate pentru crearea oficialului statului, ma! facura si ministeriului imputari, ca in cutare séu cutare oficiu se află fii de alta națiune. Ora fii nostri că romani din Transilvania si Ungaria nu suntu civi egali, nu facu parte constitutiva diu statu? Cum se pote dăr' suferi o atare distrugere? Satira e totu cuventul de „egalitate“!

In machinari'a regimelui veduriară pana adi, ca sistem'a protectionista maghiara n'a avutu marginie! incătu amu vediutu cu dorere si indignatiune dezlaturati barbati solidi si pre apti de ai nostri,

pote numai, că se-si pote afia culeusiu cutare im-pintenatu din partit'a regimelui! — Ora se pote, că la organizația administratiunei justitiei se nu jocă totu acestu sistem de protecție? Si déca va jocă, apoi ora aici ce va mai fi de noi, de poporul nostru romanu! —

Justitia, soliditatea de caracteru, sciinta de specialitate si vieti'a morale se se caute, er' nu se se ignoreze, din ura naționale. Altfelu ne sur-pam in pasialicuri! Dăr' juristii romani inca pôrta vina, ca nu pretendu cerbicosu, că romani, servitía de statu, er' nu că lingai ai unei séu altei partite. Franchet'a acăsta ne va scôte din ignorarea cea negra, pentru ca de noi că romani frânci statul nici odata nu pote porta presupu de infidelitate, ca-ce chiaru venarea intereselor nōstre romane se intelnescu forte naturalu si securu cu cele ale statului maghiaru. Déca acăsta se reiepta, dreptul egalității, pana candu va crescă poporul in cultură, că se-si scie cauta dreptul perfectu egalu, remane numai una satira. —

Unu casu tristu de egalitate satirica ne aduse „Feder.“. Se lu judecamu si se ne judecamu egal'a indreptatire:

Cu ocazia alegerei de notariu in comun'a Oravita romana se preambulă cu fîc'a sa de 6 ani telegrafistulu superioru si siefu alu statuinei telegrafice din același oras, d. Ioan Bistrițanu. Una multime de omeni ei atrase atenția, in a caroru midiulocu nescă cortesi nemti, adica caldarariul Piscovich, candidatul de notariu Wunderlich si croitorul Szulnitzky vorbea in modul celu mai, mai marsiavu despre intelligentii romani si in genere despre națiunea romana, insultandu de prosti si necapabili a ocupă unu postu de notariu si in acestu modu! a voitu se induplice pe alegatorii romani se nu aléga pe unu romanu de notariu, ci pe unul dintre candidatii nemti. D. Bistrițanu că prívitoriu, audiendu insultele ne mai pomenite nu se putu, că romanu adeveratu, a se retiné, ci respunse la insultele nemtilor ingamfati: Fratilor romani! Nu ascultati insultele, machinatiile si batjocurile nemtilor in contra națiunei si inteligentiei romane, ca-ci tōte suntu numai calumnii si intrige marsiave, cu cari voiescu a ve seduce si supera. Folositive de dreptul ce ve da legea si dati votulu la candidatii romani; datori'a nōstra este a sprijini pe fii națiunei nōstre, precum sprijinescu si alte neamuri pre fii loru. Au nu vedeti, ca nemtili prin comune nemtiesci nu alegu nici candu vreunu romanu de notariu séu la altă deregulatori. Voi că romani buni nu puteti da votulu la straini, fara a strică viitorului filor ustrii si onoreea națiunei. Acesta fura secundate de I. Bogdanu si alti romani zelosi, dăr' nemtili s'au infuriat si au fostu gât'a chiaru la bataie, d. Bistrițanu inse s'a dusu in data a casa vediudu, ca ce finit u' puté lua lucrul. Alegerea s'a facutu, romanii s'au dovedit de fii demni ai națiunei, ca-ce a esit unu notariu romanu. Candidatii nemti cadiuti au vrutu se-si respune, si cu procurorul de statu Massovsky, care e cunstatu unu candidat nemtilu, au innegritu pe Bistrițanu la ministeriulu ungurescu de comerciu, care, auditi dreptate! l'a suspinsu din oficiu si salariu. Ce e mai curiosu, că chiaru candidatii cadiuti suntu si incusitorii causei! — Pana in momentu nici acusatulu, care suferă nevinovat, nici martorii lui 40 la numeru,

nu suntu intrebati, nu suntu luati la protocol. Atatu e totu succesulu fraternal!

Cui a spartu capetele d. Bistrițanu, déca că romanu adeveratu a luminat poporul, că se faca chiaru, si numai asia, cum facu si alte naționalități pentru sene? E crima pentru român, ceea ce pentru altii e virtute si manipulare cu predilecție? Apoi se ne spuna d. ministru de comerciu, ca a fi nascutu romanu in Ungaria e crima?! dăr' pana atunci se se astepte, ca de aici incolo toti romani vor face numai si numai asemene.

— In diurnalul militar „Die Vedette“ aflam unu articulu, din care estragem pentru lectori nostri urmatorele pasaje interesante.

„Cunoscintia limbei regimentului, adica aceea, care o vorbesce majoritatea absoluta a soldatilor unui regiment este pentru oficeri o nedisputabila necesitate, nu numai pentru ei suntu invetitorii soldatilor in tōte cele ce se tienu de educatiunea loru militaria, ci pentru in momente grave unu cuventu in limb'a materna a soldatului pote produce efecte electrice; spre a produce in se asemenei efecte, — si spre a face pe unu superioru de adeveru dirigente alu spiritului si alu a efectelor subordinatilor sei nu este destulu, că oficerulu se cunoșca din limb'a soldatilor numai aceea, ce se pote invetia cu ajutoriulu unei gramatici in catuva timpu, ci i trebuie sciintia aceluui limbaj originalu, acelu modu de a se esprime, care se afle cu siguritate calea la anima si la simtiemantul soldatului.

Din acestu motivu, — si din mai multe alte consideratiuni grave, scriitorul recomanda succesiua transformare a oficerilor de deosebitele naționalități la regimene ori corpuri omogene.“

Autorul prin acăsta propunere nu are intenția a duce consecintele ei pana la formarea de „armate naționale“ in Austro-Ungaria, ci o marginesc numai la atata, de a procura prin dens'a armatei intregi o desvoltare mai secură si unu spiritu de corpuri mai rationabilu.

Noi din partene observam, ca acesta idea nu este ceva nou, — ea este de multu timpu idealul de organizație militară a tuturor acelor patrioti, cari au patrunsu anomalie organismului nostru social in tōte ramurile vietiei publice; — era publicarea acestui principiu salutaru in unu diurnal de specialitate cum este „Vedette“ ne face a speră: ca in Austro-Ungaria de acum incolo va incepe a ocupă ratiunea sanetosă loculu ce lu merita; si forme de organizație maiestrita spre ajutoriulu realizarei dorintelor de hegemonia si de proselitismu naționale alu unor popóra inganfate, voru afia unu finit spre salutea intregului statu. —

Tabileul de 25 de ani.

Este cunoscutu, ca in anulu acesta se implinesc 25 de ani de candu Prea Santi'a Sa parintele archiepiscopu si metropolitul Andrei baronul de Siaguna a venit in Transilvania, si a primi carm'a besericei romane ortodoxe ardeleni.

Sinodulu archidiocesanu de asta primavera, pe-trunsu de insemnetatea anului acesta epocalu, se folosi inca atunci de ocazie si -si manifestă simtiemante sale de pietate, reverintia, amore si recunoscintia catre venerata persona a Prea Santi'i Sale.

Acăsta manifestatiune afia resunetu in tōte partile, si in fine, se manifestă dorint'a generală,

pentru de a se dà expresiune simtiemintelor aces-
tor'a in modulu celu mai solenu, — prin o ser-
bare iubilara.

Deci romanii ortodoxi din Sibiu, parte din indemnul propriu, parte provocati din mai multe parti din afara, se intrunira in conferintia, desbatură asupra obiectului din cestiune si decisera a se serbă acestu iubileu in 21 Augustu (2 Sept.) a. c., adica in diu'a in care Prea Santi'a Sa par. metropolit a sosit in Transilvania si a primitu in fapta carm'a besericelui eparchial ardelen, compusera apoi unu programu, si insarcinara cu ecsecutarea lui pre subsemnatulu comitetu.

Programul statoritu de conferintia este acest'a:

PROGRAMU,
pentru serbarea jubileului de 25 ani dela inceperea activitatei Prea Santie Sale parintelui archeepiscopu si metropelitu Andreiu baronu de Siaguna, in eparchia ortodoxa romana a Transilvaniei.

I. Serbarea iubilara se va tiené in Sibiu in 21 Aug. (2 Sept.) 1871.

II. In ajunul dilei.

1. Dupa amédi, la 4 ore, se va celebrá vecernia cu lithia la beseric'a din cetate.

2. Sér'a, la 8 ore, seminariul archidiecesanu se va iluminá.

3. Sér'a la 9 ore se va arangá o serenadu cu conductu. Conductul va pleca din resiedint'a episcopésca vechia, va salutá inaintea resiedintei metropolitane pre inaltulu iubilaru prin musica, cantari corali si cuventari, si se va terminá in sunetul musicei si alu cantarilor cu gramadirea faclelor in piati'a casarmei.

III. In diu'a de serbare.

1. La 8 ore demanéti'a se incepe la beseric'a din cetate servitiulu divinu coresponditoru dilei acesteia. La finitulu liturgiei se va tiené unu cuventu besericescu si se va cantá imnul archierescu.

2. Dela 11 ore incepndu se voru presentá Santie Sale prea veneratului iubilaru deosebitele corporatiuni.

3. La 2 ore va urmá unu banchetu in onórea inaltului iubilaru.

4. Sér'a, la 8 ore, societatea de lectura a elevilor institutului seminarial arangiéza in sal'a seminarului o convenire cu productiuni de cantari si declamatiuni.

5. Pentru ecsecutarea acestei programe este constituitu unu comitetu, carele va miduloci, că acestu programu se se faca cunoscutu in archidiecesa si la archiepiscopiele sufragane ale metropoliei noastre, spre a face posibile parteciparea la acésta serbare si manifestarea dupa dorintia a simtiemintelor de veneratiune catra inaltulu iubilaru, ér' anumit u că in tote besericile nóstre, se se celebreze la diu'a prești'a servitiulu divinu — multimindul lui Ddieu, ca ni a tramsu in timpulu celu mai supremu pre unu astfelu de barbatu, si rogandulu, că se ni lu tiená sanatosu inca multi ani in midulocul nostru.

Sibiu in 28 Iuniu 1871.

Comitetulu pentru serbarea
jubileului de 25 ani.

Atta publicare in „Tel. R.“ redesfige diu'a pe 22 Aug. (3 Sept.). —

STATUTE

pentru representarea, inspectiunea, administrarea si manipularea fondului scolasticu alu fostilor granitieri din regimentulu romanu I*).

Sectiunea I. Nummirea si destinarea fondului.

§ 1. Fondulu de montura alu desfintiatului regimentu romanu I de granitia (anu 1851) se numesce de acum inainte: „Fondulu scolasticu alu fostilor granitieri din regimentulu romanu primu.“

§ 2. Acestu fondu e destinatu numai pentru scopuri scolastice, si anume pentru redicarea si sustinerea scóelor popularie conformu legilor de instructiune publica, in fostele comune granitairesci din numitulu regimentu, precum in intielesulu autografului préinaltu din 27 Aug. 1861 peto 12 a-linea secunda, si in acelea comuni, in cari locuiescu

*) Dupa multa asteptare unu amicu din partile Fagarasului ne tramsu in fine statutulu de susu, pe care ne grabimur alu da publicitatei, sciindu, ca multi dorescu ai cunoscere cuprinsulu. —

familiele acestui regimentu mestecate cu familiele de husari de nationalitate romana.

Sectiunea II. Avere a fondului.

§ 3. Acestu fondu scolasticu consta:

a) din restulu fostului fondu de montura pre timpulu desfintiarei regimentului romanu I de granitia;

b) din venitulu muntiloru revindecati pana la timpulu candu acestia s'au luatu dela granitieri, si
c) din interesele acestor capitale.

Sect. III. Proprietarii fondului.

§ 4. Proprietarii acestui fondu suntu:

1. Granitieri si succesorii loru legitimi, din cari au fostu constituitu regimentulu romanu I in timpulu desfintiarei lui, in urmatoriele comunitati:

Compania 1: Racosd, Hosdat, Magyarosd, Al-Pestes, Kis-Barcia, Kerestur, Keresteni-Almás, Cozia, Bretelinu, Kersitz, Szaroz-Almás, Caun si Vetieliu.

Compania 2: Hatieg, Silvasiu sup., Silvasiu inf., Totesti, Kernesti si Clopotiva.

Compania 3: Fejerviz, Sacelu, Salasiu sup., Macesd, Paros, Coroesti, Baiesti, Galatiu, Livadia si Nagy-Baar.

Compania 4: Cudsir, Baad, (Spinu), Bacia si Harro.

Compania 5: Sina.

Compania 6: Orlatu si Vestemu.

Compania 7: Racovita, Scoreiu, Porumbacu sup. si Porumbacu inf.

Compania 8: Vistea inf., Vistea sup., Besembacu, Dragusiu, Ucea sup., Ucea inf., Arpasiu inf., Arpasiu sup.

Compania 9: Lisa, Bréza, Voivoden mari, Voivodenici, Dridifu, Lutia, Ludisioru, Voila, Netosu, Posorita, Vaida rece, Teleky rece si Dejani.

Compania 10: Margineni, Sebesiu, Herseni, Ileni, Riusioru, Hurezu, Iasiu, Sevestreni, Sesciori, Berivoiu mare, Berivoiu micu si Copaciul.

Compania 11: Ohaba, Sinca vechia, Vadu si Buciumi.

Compania 12: Tintiari (Szunokszek) si Tohanu vechiu.

2. Granitieri husari siculici de nationalitatea romana din arip'a husariloru din Dejani, cari locuiescu in urmatoriele comune mestecati cu infanteristi:

Dejani, Netotu, Posorita, Ludisioru, Voivodenici, Voivodenici, Voila, Dridifu, Hurezu, Iasiu, Sevestreni, Sesciori, Teleky rece, Vaida rece, Berivoiu mare, Berivoiu micu si Ileni.

Sect. IV. Representatiunea fondului.

§ 5. Avere a fondului scolasticu se reprezentă, inspectionează si controlează:

a) de insisi proprietarii, prin unu corp moral sub numire de: „Representant'a generale a fostilor granitieri din regimentulu romanu I.“

b) Administrarea fondului se ecsercită prin unu comitetu alesu de representant'a generale.

§ 6. Representant'a generale se intrunesce de regula totu la 3 ani in Sibiu spre ecsercitarea dreptului seu, cerendu inse impregiurarile se va a-duna estraordinariu si mai desu.

Convocarea adunarei representantie generali se face din partea comitetului seu centrale.

Despre diu'a convocarei a representantiei generale ministeriulu reg. ung. de cultu se va inscintia celu pucinu cu 30 dile inainte, pentru esmiterea unui comisariu regescu, carele va luá parte in adunari.

§ 7. Representant'a va consta din cate 2 deputati din fiacare fosta compania din desfintiatulu regimentu, si 2 din husarii secuiesci de nationalitate romana, care locuiescu mestecati cu infanteristi, cu totulu 26 de deputati.

In acésta representantia au membrii comitetului votu decisivu numai atuncez, déca voru fi si deputati alesi.

§ 8. Alegerea deputatilor se va face in loculu principale alu fiacarei fosta compania, éra pe-ntru husari in loculu fosteui aripa „Dejani“.

Dreptu de alegere are fiacare capu de familie din fostii granitieri seu urmatorii loru legitimi treceuti de 24 de ani, cu portare morale.

Spre legitimare se se provedia alesi deputati cu una plenipotentia autentica.

Alegerea acestor deputati are de regula valore pre 3 ani, si respective dela o adunare generale pana la alta.

§ 9. Dupa verificarea deputatilor represen-tant'a generale se constituie, alegundu din sinulu

seu unu presiedinte, unu vice-presiedinte, si doi se-cretari cu majoritate absoluta de voturi.

§ 10. Presiedintele conduce desbaterile repre-sentantie si nu permite pertractarea altoru obiecte decatu numai a acelora ce se tienu curatul de in-spectiunea, proprietatea, administrarea si manipula-re mentionatului fondu.

§ 11. Reprezentant'a generale ordinarie seu extraordinarie e capace spre decisiuni si concluse candu voru fi de facia celu pucinu döue tertie din membre ei; decisiunile si conclusele se pronuncia prin majoritate absoluta de voturi.

§ 12. Despre sedintele reprezentantie se pórta prin secretari unu protocol, in care se in-scriu tóte decisiunile si conclusele cu motivele loru; dupa tóta sesiunea se subserie acestu protocolu de presiedintele si ambii secretari.

§ 13. Protocolul reprezentantie se asterne dupa inchiajarea adunarei generale in 30 dile in-tr'unu exemplariu autenticu inaltului regim.

§ 14. De competinti'a reprezentantie gene-rale se tiene:

a) Superinspectiunea averei fondului scolasticu.

b) Alegerea unui comitetu pentru administra-re fondului scolasticu. Acestu comitetu se alege de regula din midiuloculu fostilor granitieri seu a urmatorilor loru. Neafanduse inse din sinulu a-cestora in Sibiu seu in apropiare membrii conres-pundietori de ajunsu si gata spre primirea acestui servitiu, atunci se potu alege si alti din departare.

c) Statorirea bugetului.

d) Ecsaminarea ratiociniului comitetului despre spesele curente facute din bugetulu statoritu.

Budgetul statoritu conformu punctu c), se va asterne pentru aprobare, éra ratiocinile ecsamineate pentru supra-ecsaminare — de timpuriu la mini-striulu de cultu si instructiune publica.

e) Ecsaminarea tuturor lucrarilor comitetului.

f) Modificarea acestor statute dupa impregiu-ri; cu tóte acestea inse numai pre langa aproba-re ministeriului reg. ung. de cultu si instructiune publica, si fara de a prejudicá cumva scopului esen-tiale alu acestui fondu scolasticu. Spre o astfelu de modificare se cere majoritatea voturilor celu pucinu de $\frac{3}{4}$ a tuturor membrilor reprezentantie generale.

g) Aplacidarea de remuneratiuni in recuno-sciint'a servitiului deosebi a unui seu a mai mul-tor membru ai comitetului, luandu in considera-tiune si cheltuielile facute prin membri ce nu locuiescu in Sibiu (loculu comitetului) cu ocaziile venirei la sesiune.

h) Deciderea asupra tuturor obiectelor, care prin aceste statute nu suntu date in competinti'a comitetului.

(Va urmá.)

Lapusia ung. 17 Iuliu 1871.

Ecsamenele elevilor dela scóla principale ro-mana de aici s'au tienutu in diu'a de St. Petru sub presiedinti'a rss. d. Mihailu Siorbanu canoniciu si inspectore supremu scolare diecesanu. Onoratori fruntasi locali si o parte a parintilor din tienutulu Lapusului inca au asistat la aceste ecsamene.

Inceputul s'a facutu prin cantarea „Imperate cerescu“, dupa care au urmatu urmatóri'a cuventare suprindietória rostita de catra unulu din elevii clasi a IV.

„Mari'a Vóstra domne canonice si inspectore scolare diecesanu! Potenduve salutá astadi in midiuloculu nostru, nu suntemu in stare si nu avem cuvinte, prin care se ne potem exprima ceea ce simtiescu animele nóstre pline de iubire fiésca facia că mari'a vóstra. Asia e, ve suntemu datori cu mare multiamita si recunoscintia, pentru ca pre-cum in trecutu, asia si astadi — ne privindu la greutatile calatoriei obositóre — a ti binevolitu a ne felicitá cu inaltave presentia, că se dovediti si prin acest'a, cumca intr'adeveru ve diace la anima cultur'a si propasirea nóstira in sciintia, care este baza si fundamentalu fericirei nóstre timpurane si eterne, si fara de care nu este scapare si mantuire.

Inse dorere! ca multi capriusi de intunerecul no-scientiei si alu nepasarei nu numai ca nu se interese-za de cultur'a tenerime, ci lucra si in contrai, punendu prin acest'a pedecca la ajungerea scopului, catra care ar' trebui se nisuim cu totii, mai alesu in timpulu de acuma, candu nuniai sciint'a ne pote-scóte din prepasti'a, in care amu cadiutu fara vin'a nóstira. Dér' nu desperam, pentru ca, pana candu

vomu avé in frunte pre apostolii natiunei — intre cari sunteti si mari'a vóstra — care lucra cu unu zelul neobositu pentru binele natiunei si relegi-gei nóstre, caus'a santa trebuie se invinga!

Dé bunulu Dumnedieu, că galatorie marie

vóstre la acesta scóla se fia incoronate cu acelea resultate, cu care au fostu incoronate calatoriele marilor apostoli ai némurilor Petru si Pavelu, a caror'a memoria o serbeza beseric'a nostra astadi. Dè Ddieu, că fatigiele m. vóstre si a prea veneratului consistoriu facute pentru inflorirea acestui institutu atatu de folositoriu se aiba resultatulu dorit! se infloréscă si se aduca fructe manóse pentru poporul romanescu din acestu tiénutu insetatu de sciintia. Binecuvanteze Ddieu pasii facuti de zelosii nostri barbatii, pentru asecurarea venitorului acestui institutu romanescu!

Si acuma nu ne remane alta indereptu, decatua a ve pofti dela creatorele viézia indelungata si fericita — si a ve dori, că la multi ani se traii!! Se traiésca toti barbatii, cari au conlucratu si conlucra pentru binele si fericirea acestui institutu!! Se traiésca prea stimatii domni óspeti, cari au binevolitu a ne onorá cu fint'a de facia!!

Curagiulu, vocea, fluiditatea si desteritatea, cu care a rostitu elevulu acesta cuventarea, — apasandu cuventele cele insemnate, a facutu o miscare generale in toti cei presenti — asia, catu si mari'a sa dlu inspectore nu au potutu dice altu ceva, de catu prin cateva cuvinte a multiamitit si provocatul pre elevi că fara sfiéla se respunda si ei, ce se voru intrebá.

Scolarii fiindu bine instituiti de catra cei 2 invetiatorii au respunsu din tóte obiectele prescrise cu resultatul fórt multiamitoriu, dupa cum s'a esprimat si mari'a sa d. can. Siorbanu si publiculu present. O bucuria nedescriptibile a cuprinsu pre óspeti yediendu, cum sermanii scolari respundu si analizaza in limb'a romana, maghiara si germana. Mare sensatiune au facutu si respunsurile din istoria patriei si naturale, dér' mai alesu cele din fizica, facundu experiente cu aparatele fisicale, care de presentu se usita in scóolele din Würtemberg'a. Cu unu cauentu ecamenele au esitul fórt indestabilitórie. Scrisori si desenue frumóse inca nu an lipsit, dér' cu tóte acestea me cuprinde o dorere, candu vediu, ca acestu institutu unicu in feliul seu din dieces'a gherlana e aprópe de apunere, ca si in anulu acesta numai resolutiunea dloru invetiator iau lungitu viéti'a servindu mai numai in onóre.

Poporul e miseru, nu pote sustiené acestu institutu. Dnii situatiunei lu prigonescu. — Acuma déca romanii nu i voru intinde ajutoriu, e probabiliu, ca acesta a fostu celu din urma ecamenu alu acestei scóle cladite cu atatea sacrificia.

Basilu Iuga."

Se tramtu la unii DD. si exemplare de apelu, cu consegnatiune, roganduse a aduna ajutoriu pentru sustienerea scólei acesteia. — Red.

Cercetari asupra asiedieméntelor antice in România.

Spre a destuptá gustulu si amórea de studia seriose privitoria la archeologi'a si istoria tierei ministrulu cultelor si alu instructiunei publice a adresatu in an. cur. catra toti dd. revisori unu cestionari elaborat de d. Al. Odobescu, cu invitatiune de alu impartasi institutorilor din tiéra si a le cere informatiuni asupra punctelor cuprinse in ele. D. Al. Odobescu primindu dela cativa din dd. revisori dosare presentă ministeriului urmatorulu reportu prea interesant de cercetari asupra anticitatilor romane, pe care ministeriulu lu da publicitatei in "Monitoriulu" Romaniei din 13/25 Iuliu 1871 Nr. 152, pre care lu impartasim si noi in cele urmatóri:

Reportul dlui Al. Odobescu catra d. ministrul cultelor si instructiunei publice.

Dominule ministru!

Cu adres'a Nr. 5160, ati binevoitu a-mi dà in cercetare patru dosare, in cari se cuprindu reporturile obtinute pana acum de ministeriu, dela diferiti institutori primari si invetiatori rurali din districtele Dorohoiu, Botosani, Buzeu si Prahova, dreptu respunsuri la cestionariulu archeologicu, elaborat de sub-semnatulu, prin care, aprobandu propunerea ce amu avutu onóre a supune in érn'a trecuta, ati cerutu a se dá relatiuni, pe catu se pote mai complete si mai esacte despre orice monumente si ruine antice s'ar aflá in cuprinsulu seu in préjm'a comuneloru, in cari ei functionéza.

Din ecaminarea acestoru patru dosare, singurele, cari, prin laudabil'a ingrigire a revisorilor scolari respectivi, s'a depusu pana acum la ministeriu, se pote recunoscere eficacitatea mesurei ce ati binevoitu a luá in acésta privintia, ca-ci, de si fórt

pucini din invetiatorii satesci, si chiaru urbani, se afla preparati pentru asemenea cercetari, totusi notitiile adunate in acele reporturi potu servi că o basa atatu pentru alcatuirea chartei archeologice a judecélor respective, catu si pentru clasificarea chronologica si etnografica a diferitelor remasitie antice inca ecaminti pe terenul Romaniei. Credu, dle ministru, ca, in urm'a acestei prime incercari de a popularisá cercetarile archeologice printre personalul didacticu, incercare, alu carui bunn efectu lu putem deja considerá că asecuratu, nu ar' fi fára de utilitate de a indemná pe toti revisorii scolari, institutorii si invetiatorii că se persevere in asemenea investigatiuni folositóre pentru istoria nationala si a le impune indatorirea de a comunicá ministeriului tóte faptele de natura archeologica ce ar' veni dupa vremi la cunoscintia lor.

Din parte-mi voiu indeplini cu cea mai mare placere datoria ce amu luatua asupra-mi de a studia cu scrupulositate tóte reporturile locali, de a coordona faptele demne de atentiune ce se voru aflá cuprinse in ele, de a insemná pe chart'a tierei tóte localitatatile interesante sub reportulu istoricu si antiquariu, si de a ve presentá, pentru fiacare judeciu alu tierei in parte unu reportu detaliat de tóte notiunile archeologice, adunate de personalulu didacticu, pe langa care -mi voiu permite a adaugá si acele fapte, cari -mi mai suntu cunoscute séu din cercetari personali séu din diferite publicatiuni anterioare.

Cu chipulu acest'a, si completanduse din ce ince mai multu lucrarea prin investigatiuni si descoperiri ulterioare, vomu puté ave in curendu, déca nu o opera archeologica asia de complecta si asia de perfecta că marea charta archeologica a Galiei, publicata la 1869 de ministeriulu instructiunei publice din Parisu séu că dictionariulu archeologicu alu Franciei, care este in cursu de tiparire, déra celu pucinu o lucrare mai modesta, precum este aceea a lui Zorian Hodakowski pentru vechile asiediminte din Rusi'a, a comitelui Eustatie Tyszkiewicz pentru Lituani'a si Ruteni'a occidentale, a lui Miháilu Grabowski, pentru Ucrain'a, tóte aceste tieri ale caroru monumente vechi presenta asemnari notabili cu aceleia din patria nostra.

Spre a presentá intr'unu modu mai limpede, diferitele notiuni archeologice ce voiu avea se desvoltezu, amu crediutu necesariu se adoptezu deocamdata o clasificatiune, pana la óre-care punctu, chronologica, si, fara de a intrá intr'o prea mare amenantire a faptelelor (ceea ce pana acum ar' fi si preste putintia din caus'a pucinelor cercetari sistematice ce s'a facutu in anticele monumente ale Romaniei), voiu espune ce -mi va fi cunoscute despre antiquitatile fiacarui judeciu, impariendo matéri'a in dóue sectiuni diferite: intr'un'a voru in capea tóte faptele ce apartinu séu se potu atribui popórelor, cari au locuitu in tierile nostra mai innainte de formarea principatelor romane, fia ele anterioare séu posterioare ocupatiunei Daciei de catra romani; éra in a dóua sectiune me voiu sili a aduná numai acele notiuni, cari se reportu la periodul mai apropiat de noi, in care natiunea romana -si a avutu ecaminti sa nationale, profesandu religiunea crestina. Me grabescu a declará de mai innainte, ca acésta clasificatiune nu o privescu că rigurosa si ca se pote intemplá adesea că monumente pe cari, din caus'a naturei loru indoiósa, le voiu fi asiediatu acum in seri'a antaiu, se merite a figurá in a dóua. Cu timpulu se voru putea face asemenea indreptari, pe cari le solicitu dela toti cunoscatorii ce au sciintie locali mai positive si mai esacte.

Reviindu acum la cele patru dosare, dle ministru, si ecaminandu in generalitatea cuprinsului loru, me simtui datoriu mai innainte de tóte a le apretiui in modulu urmatoriu, dupa meritile cele prezente. Celu dela districtulu Botosani ocupa, dupa parerea mea, rondul antaiu sub reportulu justitiei observatiunilor si alu modului de espunere; alaturi cu densulu vine celu dela Dorohoiu. Dosarele intocmité pentru judecélle Buzeu si Prahova, cu óre-cari exceptiuni laudabili print'rensele, dovedescu din partea majoritateli corporul didacticu locale o patrundere multu mai slabă despre importanta unor asemenea lucrari si despre interesul ce cata se inspire ómenilor culti monumentele de orice natura, remase din timpuri trecute. Voiu ecaminina pe rondu fiacare din aceste dosare, incendu cu celu din districtulu Dorohoiu, carele, fiindu la estremitatea tieri despre nordu, -mi vadá pote si midiulocul de a urmari treptat vestigiele antiquitatii preste tóta intinderea Romaniei.

(Va urmá.)

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresci 30 Iuliu. Mari'a Sa Domnitorulu si Mari'a Sa Dómna suferira in dilele trecute de unele afectiuni febrile, ince acum se afla din ce in ce totu mai bine si in stare multiamitória.

"Monitoriulu" Romaniei aduce in caus'a sciritorilor respandite despre amenintiarile bismarkiane, despre rumperea relatiilor lui cu România si despre ocupatiunea militaria prin turc-rusu urmatorulu comunicatu, care e de mare importanta:

"Unele diurnale esplata cestiunea lui Strousberg că se aduca asupra guvernului si tieri per-fide acusatiuni. Astfelii "Romanulu", in Nr. de Joi, 27 ale curentei, se incércă a insinuá, ca ministeriulu ar' cugetá se provoce crise, tienendu ne-sanctionata legea votata de camere; astfelii diurnalul germanu "Romanische-Post" de Vineri, 28 Iuliu, da nuvel'a, de si sub reserva, ca s'ar fi primitu o nota a principelui pe Bismarck amenintatoria de rumperea de relatiuni cu România si de ocupatie militaria din partea Pórtei.

Guvernul da cea mai formale desmintire a cestor reu-voitórie asertiuni. Legea votata de camera s'a primitu la ministeriulu lucrarilor publice dela senatu, la 9 Iuliu si Sambata la 10, cadiendu Mari'a Sa Domnulu bolnavu, acésta causa a impe-decatu si impedeca inca pe Mari'a Sa de a lucrá cu ministrii sei. Asemenea nu a primitu guvernul nici unu felin de nota amenintatória din partea nici uneia din puteri.

Remane déra, că publicul se aprecieze si se judece, ce valóre trebuie se puna pe nesce organe, cari pretindu a luminá opiniunea publica prin midiúce contrarii adeverului."

"Rumänische Post", adica fù diurnalul acela, care respondi mai că positiv, ca Bismarck ar' fi tramis o nota la Bucuresci cu declaratiune decisiva, ca in casu de a se promulga legea pentru rezolvarea cestiunei drumurilor de feru Strousberg, Germania va rumpe tóte relatiile cu România si inalt'a Pórta va fi autorisata de a trame aici trupe de ecsecutiune.

Diurnalele luandu ad notam aceste facura intrebari, si pre candu se suná, ca s'ar fi chiamat d. Cogalniceanu dela baile dela Ems — că se iè loculu ministerialu, din causa, ca ministeriulu a-cesta si ar' fi oferit demisiunea, déca nu se va sanctiona legea adusa de camera si senatu in caus'a strousbergiana, guvernul esii cu comunicatul de susu, care face in catuva lumina despre starea luncrului, despre incordarile cons. prusn Radovici, care de si sciù da si cu pitiorulu in pamentu, totu remase, unde i e loculu neamesteenui in causele interne. Garanti'a poterilor nu se pote asia lesne resturna priu substituirea veintiei bismarkiane, or' a altei vercarei peteri singurite, numai romanii se -si tienaravulu, de a sustiené finiste, asia, cum o pretende constitutiunea tieri, nu cum voiescu nadusitorii de spirite si nesuferitorii descoperirei adeverurilor.

Serbarea memoriei eroului nostru

Stefanu V. celu mare,

desifte pe 15/27 Augustu la manastirea Putna intereséza multu pe junimea Romaniei din universitate. Comitetulu loru deschise noue subscriptiuni pentru spese si cei ce voiescu a participa se produvu cu plenipotentie cveaite.

Ne mai adresamu odata si noi aici in Brasovu catra toti adeveratii romanii, că se binevoiesca a nu -si subrage concursulu seu de la acesta intreprindere pia nationala.

Versailles 22 Iuliu. In adunarea nationale, fiindu discutiunea petitiunilor relative la puterea timpurale a Papei, Thiers declará, ca mai innainte de tóte nu voiesce se compromita politic'a tieri, déra ca, séu in intiegere cu celealte puteri catolice séu singuru, va aperá independentia Papei, ce este necesaria relatiilor otarite prin concordat. Episcopulu Dupanloup aproba petitiuile in mesur'a aratata de Thiers. Gambetta se

declara asemenea unitu cu declaratiunea lui Thiers. Dupa o desbatere agitata, adunarea respinge ordinea dilei cu 402 voturi contra 264 si adopta imanarea petitiunilor catre ministrul de externe. —

Mai nou. Vien'a. Cea mai mare nouitate germana e, ca imperatulu Wilhelm are cugetu se se intelnăscă cu Mai. Sa imperatulu nostru, nu la Ems seu Gastein, cum se predicea, ci locul de intelnire se fia la Salisburgu, unde fă si cu Napoleon si unde va veni si regele Bavariei, Bismarck, Beust, Andrássy si Hohenwart. Ce se va mai plămadi si acolo, evenimentul va dovedi. —

Imperatulu Rusiei Alecsandru se afla in Poloni'a la exercitiale armatei concentrate la Varsavia. — Coler'a in Rusia mai vertosu Poloni'a rusescă secera multe vieri de omeni; se pusera inse la cale mesure intetite pentru intempiarea reului mai mare. —

In Turci'a poporul er' veni impacientu si reclama in contra apasarii in mai multe locuri.

Serbi'a si Croati'a se apropia in politică slavilor de sudu si diurnalulu „Zastava“ provoca cu tota energi'a pe regenti'a serbescă, că se inceteze a mai depura tributulu portii de 100.000 taleri. Pornire acesta la pasi insurectionari dimpreuna cu Muntenegru pentru salvarea nedependentii. —

Parisu. Se crede, ca repasindu Thiers dela sarcina cea apasatorie de capu executivă adunarea nationala va alege pe Grévy.

Gambetta din dî in dî devine totu mai stigmatu, fiinduca nici in estremulu periculu n'a desperatu de caus'a natiunei sale, cum facu lasii si teoretorii, ci are curagiul si energi'a de a restaura totu, ce a cutropit desmatiulu efeminarei preceze; si poporulu francesu lu adóra. —

In ISPANI'A nouu ministeriu s'a combinat din partit'a progresista. Zorilla presied. si interne, Beranger marina, Cordova resbelu, Ruiz Gomez fianție, Montero Rioz justitia, Mosquera pentru colonie, cari si pusera juramentulu in 12 Iuliu. —

Itali'a. La adres'a municipalitateli din Iasi regele Victore Emanuele respuse asia:

„Multiamescu municipiului si cetătanilor de Iasi pentru auguriale, ce facu Italie si mie. Facu cele mai caldurește urari pentru binele si prosperitatea poporului romanu. —

Victore Emanuele.“

Novissimu. Denumiri. De comiti supremi prin orasie se denumira Samuele Fülep pentru Colosiu, Clusiu, Gherl'a, Szék si Zelau; Mihai Lázár din Secuime pentru orasiele Brecicu, Csik-Szereda, Illyefalva, Kézdi-Vásárhely, S-Szt-György, Oláhfalu si Odorheiu; pentru Abrudu, Hategu, Alb'a Iulia, Vizakna, Vajda-Hunyad pe Danielie Török; er' pentru Elisabetopole si Fagarasiu Gregoriu Thury. Nici unulu macaru romanu. Asta inca e egalitate maghiara fara deosebire de nationalitate si limba, pentruca suntu toti maghiari, si nu se face deosebire natională! —

Parisu 28 Iuliu. Parisulu se scapa de nemti din giuru, fiinduca francesii au ambiatu, ca rat'a din contributiunea belica, ce cade pe Decembre se va depura acum. Prusi'a primi ofertulu si Bismark a promisu, ca pana la finea lui Augustu germanii se voru cara din giurulu Parisului.

Gambetta si Louis Blanc facu adunare, pentru a se fusioneze partitele republicane. Armarea generala dela 20 pana la 50 ani s'a primitu in comisiunea ministerului de resbelu. —

Foile parisiene scriu, ca Favre a repasit definitiv din ministeriu si interimalu conduce ministeriul de externe Gouelard. —

Din Rom'a se scrie, ca 13 episcopi din Ungaria s'a alaturat la dogma de infalibilitate. —

Concursu.

La institutulu pedagogicu de statu pentru invetatores din Clusiu se va institui cu incepulturui anului scolasticu in 1-a Octobre a. c. una prima clasa nouă.

Se voru primi acele fetitie trecute de 14 ani, cari au absolvatu cursulu de invetiamentu din scolare populare superioare.

Concurintele voru avea de a depune ecamenul de primire din studiele acelei scole populare (limba materna, istoria, geografia, aritmetică, fizica si istoria naturală).

Cursulu invetiamentului e de 3 ani, didactru nu este. Internatele capata cortelul si spalatul gratuit, er' viptu cu unu pretiu moderat.

Pentru mai multe eleve serace si eminentu-diliginte va suporta institutulu sustentarea loru comuna.

Acesta se aduce din partea senatului directionalu alu numitului institutu la cunoscientia publica cu aceea provocare, ca elevele, cari voiescu a se pregati pentru cariera de invetatores, si cu acestu scopu a intra in institutu, se-si inainteze petitiunile loru adresate catre acestu senat pana la finea lunei Augustu a. c. la subscrisulu notariu (Clusiu, strada interna a Monosturului Nr. 184).

Petitiunile suntu de a se provede cu:

1. Atestatu de botezu.

2. Testimoniul medicalu despre constitutia sanatosă trupescă.

3. Testimoniul despre o cuviintioasa crescere religioasa si morală a elevei.

4. Testimoniul scolasticu; si cu

5. Testimoniul de paupertate dela acele, cari voiescu a fi primeite si impartesite in sustentare comuna gratuita.

Diu'a ecamenelor de primire se va publica prin diuariele publice dupa censurarea petitiunilor. Clusiu in 15 Iuliu 1871.

II. Concursu.

In institutulu pedagogicu de statu pentru invetatori din Clusiu, ce se va deschide cu prim'a Octobre a. c., se va institui cursulu de prim'a clasa.

In acestu institutu se voru primi atari tineri sanatosi, cari au trecut etatea de 15 ani, si si-au insusit cunoscintiile din limba materna, (?) istoria, geografia, aritmetică, — in acea măsură, incat acele se propunu in cele patru clase inferioare ale gimnasiului, scolei reale sau civile.

Calificatiunea acesta are a se documenta prin unu testimoniul ordinariu scolasticu, si iu lipsirea lui prin depunendulu ecamenul de primire.

De cumva in anulu acesta scolasticu in institutu nu se va introduce sustentarea comuna, mai multi din elevii seraci, diligenti si cu portare buna morală, se voru impartesit din partea statului cu unu ajutoriu de interventiune (bani de viptu).

Suplicele adresande catre senatului directionalu alu mentionatului institutu suntu de a se inainta pana la 20 Septembrie a. c. la subscrisulu notariu si a se provede cu urmatorele documente:

1. Testimoniul de botezu.

2. Atestatu medicalu, despre sanatosă constitutia trupescă.

3. Testimoniul scolasticu.

4. Testimoniul de seraci dela aceia, cari dorescu a fi impartasit cu ajutoriulu (bani de viptu) de interventiune comuna.

Mai multi dintre elevii seraci diligenti si cu buna portare din institutu se voru impartesi si cu stipendie.

Clusiu in 15 Iuliu 1871.

Kovács Antal m/p.,
notariul senatului directionalu.

Nr. 1764—1871.

Escriere de concursu.

Pentru postulu de medicu archidicesanu in Blasiu, devenit u vacantu, prin acesta se scrie concursu:

I. Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu:

1. In bani gat'a 800 fl. v. a.

2. Cortelul liberu cu gradina de legume.

II. Servitiale, cari voru fi de prestatu, suntu:

1. Curarea gratuita a intregei junime studiose dela institutile de invetiamentu din Blasiu.

2. Curarea gratuita a contributorilor la salariul medical, precum si a domesticilor acelora.

3. Teologilor seminariali din locu a li tienă prelegeri din medicină pastorele practica, celu punctu 2 ore pre septembra.

Doritorii de a ocupa acestu postu au de a substerne ordinariatul metropolitan gr. cat. din Blasiu concursurile loru pana in 31/19 Augustu a. c. instruite cu documente valide:

1. Despre portarea morala nepetata.
2. Ca e doctoru de medicina si magistru in chirurgia etc.

3. Despre anii de praca de pana aici, precum si ca unde a practisat.

4. Se produca baptismale, si
5. Ca suntu gr. catolici de religiune si romani de nationalitate.

Din siedint'a consistoriului metropolitan gr. cat. de Alb'a Iulia tienuta in Blasiu la 22 Iuliu 1871. —

Simeonu P. Mateiu m/p.,
notariu consist.

Prenumerantii „Gazetei Trans.”

Transportu din Nr. 55 458 fl. 05 cr. v. a.	
Tit. DD. Petru Ratiu canonico	5 , — , "
scol. diecesei Lugosiului .	
" D. Ioane Anderco, can. si	
vicariu capit. in Gherl'a .	5 , — , "
" Stefanu Biltiu canouieu	5 , — , "
" Simeone Tanko protopopu	
rom. gr. cat. . . .	5 , — , "
" Anania Popu protop. gr. c.	5 , — , "
" Ioane Solnai parochu gr. c.	5 , — , "
" Iosifu Iekimu adjunctu de	
jude procesuale	5 , — , "
" Iosifu Fülep negotiatoriu	5 , — , "
" Antoniu Stoica asesore la	
tabla regia	5 , — , "
" Petru Boieru cordovangiu	5 , — , "
" Macaveiu Popu etc. .	5 , — , "
" Nicolau Morariu notariu com.	5 , — , "
" Petru Bradu parochu gr. c. 5 , — , "	
Sum'a: 523 fl. 05 cr. v. a.	
(Va urma.)	

Invitare de prenumeratii

la

„Gazet'a Transilvaniei“,

pe sem. II an. curgatoriu, cu pretiul de susu.

„Nu nove, ci patriei, ne amu nascutu“, dicea strabunul Cicerone, ca avea patria romana. — Noi inca ne tienem de acesta credintia, cu adausu: ca ne amu nascutu si pentru natiunea romana, care de si e eschisa adi ca atare in patria sa dela vietita nationale politica, ea totu viaza si va via inflorindu in mesura, in care vomu sacrificia pentru dens'a. Din acestu principiu, din acestu motivu me adresez la toti fratii romani, sateliti fideli ai natiunei si ai progresului ei, ca se indemne la prenumerare in folosulu nationale, amesuratul ofrandei promise in Nr. 50 in folosulu academiei romane si a ajutorirei junimeei nostre academice pentru servirea nationale la mormantul lui Stefanu cel mare; cu deosebire nobil'a junimea academica, e invitat a-si face petutindenea datori a cu indemnul si cu totu concursulu putintiosu, care ii va desdauna prin sprijinul ce lu voru capeta la intreprinderile sale pie, leale, patriotice si nationale pe viitorul din concursulu prenumerarilor. —

Cursurile

la bursa in 1 Aug. 1871 stă asta:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 83	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 , 86	" "
Augsburg	—	—	121 ,	" "
Londonu	—	—	122 , 40	" "
Imprumutul nationalu	—	59 ,	50	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	69 ,	10	" "	
Obligationile rurale ungare	86 ,	—	" "	
" temesiane	79 ,	60	" "	
" transilvane	78 ,	50	" "	
" croato-slav.	86 ,	25	" "	
Actiunile bancei	—	767 ,	—	" "
" creditului	—	287 ,	25	" "